

terede i vedtagelsen af fire grundlæggende konventioner (alle fire konventioner er ratificeret af Danmark):

- Konventionen af 29. april 1958 om det ydre territorialfarvand og den tilstødende zone (Lovtidende C 1969 s. 205),
- Konventionen af 29. april 1958 om det åbne hav (Lovtidende C 1969 s. 224),
- Konventionen af 29. april 1958 om fiskeri på det åbne hav og bevarelse af dets levende rigdomskilder (Lovtidende C 1969 s. 245) samt
- Konventionen af 29. april 1958 om Den kontinentale Sokkel (Lovtidende C 1963 s. 83).

Endvidere vedtoges en valgfri protokol om tvungen bilæggelse af tvister angående fortolkningen eller anvendelsen af de fire konventioner, som ligeledes er ratificeret af Danmark (Lovtidende C 1969 s. 260).

Det lykkedes ikke på Første Havretskonference at løse problemet om søterritoriets udstrækning, idet der herskede forskellige opfattelser blandt staterne. Spørgsmålet forblev således uomtalt i den skrevne havret. Heller ikke på FN's Anden Havretskonference, som blev afholdt i 1960 i Genève, blev problemet løst. Her drøftede man bl.a. en løsningsmodel, der gik ud på at tillade et søterritorium på seks sømil og derudover en eksklusiv fiskerizone på yderligere seks sømil. Selv denne - i lyset af den senere udvikling - temmelig tilbageholdende løsningsmodel kunne der ikke opnås enighed om.

Af de fire Genève-konventioner fra 1958 var konventionen om den kontinentale sokkel den mest nyskabende. De øvrige konventioners indhold var hovedsagelig en kodifikation af gældende sædvaneret. I konventionen om kontinentalsoklen bestemtes det, at kyststaterne havde eneret til naturressourcerne på og under havbunden nærmest kysten ud til 200 meterdybdekurven eller så langt, som udvinding var teknisk mulig. Det sidstnævnte kriterium - det såkaldte udvindingskriterium - har med den tekniske udvikling banet vejen for en »krybende jurisdiktion« for kyststaten ud mod stadig fjernere og dybere områder af havet.

Resultaterne fra Genève-konventionerne kunne ikke fastholdes særligt længe. Flere stater proklamerede bredere zoner, herunder fiskerizoner og vidererækende søterritorier. Snart talte man om behovet for en ny havretskonference. Maltas ambassadør ved FN hævdede i en tale i 1967, at den dybe havbund og dens ressourcer var »menneskehedens fælles arv« (»the common heritage of mankind«). Dette ofte citerede udtryk blev nærmest den ideologiske grundstamme for bestræbelserne på at fastlægge en ny retsorden på havene og indgik i den af FN's generalforsamling i 1970 vedtagne principerklæring herom.

Udviklingen medførte, at FN's Tredje Havretskonference blev indkaldt. Den første arbejdssamling fandt sted i 1974 i Caracas. I årene 1974 til 1982 fandt der 11 arbejdssamlinger sted, som regel i otte til ti uger ad gangen. Konferencens arbejde var præget af de mange indbyrdes modsætninger: modsætninger mellem nord og syd og andre modsætninger af mere speciel karakter såsom mellem kyststater og stater uden kyster eller stater, som var geografisk forfordelte, dvs. med begrænset adgang til havets ressourcer, jf. Konventionens art. 70. Mange forudsætninger blev forandret i løbet af konferencen. Således fortsatte udviklingen mod stadig større nationale eksklusive zoner, mens området for »den fælles arv« blev stadig mindre.

Det blev allerede i begyndelsen af konferencen besluttet at arbejde med det såkaldte konsensus-princip, hvilket vil sige, at alle vedtagelser skulle ske ved enstemmighed. Metoden ansås for nødvendig for at nå frem til en tekst, der var acceptabel for alle stater. Princippet kunne dog ikke fastholdes mod slutningen. Modsætningerne blev for store i henseende til regimet på det internationale havbundsområde, »den fælles arv«. Ved den afsluttende afstemning den 30. april 1982 stemte 130 stater for, men fire stater (USA, Israel, Tyrkiet og Venezuela) imod godkendelse af teksten, og 17 stater, hovedsagelig større vestlige industrilande, men også østeuropæiske stater, afstod fra at stemme.

Det forslag til en konvention, som således blev godkendt, omfatter 320 artikler, fordelt over 17 kapitler, samt ni bilag. Hertil kommer fire konferenceresolutioner, som udgør bilag til slutakten. Resolution I angår sammensætningen af den forberedende kommission til fortsættelse af arbejdet med oprettelsen af Havbundsmyndigheden og Havretsdomstolen. Resolution II tager sigte på investeringer til pioneraktiviteter, mens Resolution III angår endnu ikke selvstændige områders status. Resolution IV tager sigte på befrielserbevægelser.

FN's Tredje Havretskonference blev afsluttet i Montego Bay, Jamaica, den 10. december 1982, hvor Konventionen og slutakten åbnedes for undertegnelse. Slutakten blev undertegnet af 140 stater og Konventionen af 117 stater. Konventionen var, da fristen for undertegnelse udløb den 9. december 1984, underskrevet af i alt 157 stater samt EF. Stater, der ikke inden da havde undertegnet Konventionen, har mulighed for at tiltræde Konventionen (artikel 307).

Ved undertegnelse og ratifikation er der mulighed for at afgive erklæringer i henhold til Konventionens artikel 287 (valg af obligatorisk tvistbilæggelse), artikel 298 (valgfrie undtagelser med hensyn til anvendelse af tvistbilæggelse).